POLIISIYHTEISTYÖTÄ JA OIKEUDELLISTA YHTEISTYÖTÄ RIKOSASIOISSA KOSKEVA OHJELMA (AGIS-OHJELMA)

Työohjelma ja ehdotuspyyntö vuodeksi 2004 (Hankkeiden yhteisrahoitus)

(2003/C 308/14)

I. AGIS-OHJELMAN TAVOITTEET (2003–2007)

Heinäkuun 22. päivänä 2002 esitetyn AGIS-puiteohjelman [1] tavoitteena on edistää poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja tukea oikeusalan toimijoiden toimia kyseistä alaa koskevan eurooppalaisen politiikan kehittämiseksi. Ohjelma kattaa ajanjakson 2003–2007 ja on näin ollen jatkoa niille ohjelmille, joita toteutettiin aiemmin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen [2] VI osaston nojalla ja jotka päättyivät joulukuussa 2002. Siinä on mukana ne toimet, jotka aiemmin rahoitettiin budjettikohdasta B5-831 (huumausaineet).

Ohjelman yleiset tavoitteet ovat seuraavat [3]:

— kehittää poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaa EU:n politiikkaa sekä toteuttaa ja arvioida sitä

— tukea ja vahvistaa verkottumista, keskinäistä yhteistyötä kaikkien jäsenvaltioiden yhteistä etua koskevissa yleisissä kysymyksissä, tietojen, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja levittämistä, yhteistyötä paikallis- ja aluetasolla sekä koulutuksen ja tieteellisen ja teknisen tutkimuksen parantamista ja mukauttamista

— kannustaa jäsenvaltioita vahvistamaan yhteistyötään ehdokasmaiden ja muiden EU:n ulkopuolisten maiden sekä alalla toimivien alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

AGIS-ohjelmasta tuetaan seuraaviin erityistavoitteisiin liittyviä hankkeita ja toimia:

— eurooppalaisen rikosoikeusalueen luominen ja rajatylittävää yhteistyötä edistävien oikeuskeinojen kehittäminen

— oikeus-, poliisi- ja tulliviranomaisten ammatillisen osaamisen kehittäminen lisäämällä Euroopan eri maissa voimassa olevan lainsäädännön sekä niissä sovellettavien menettelyjen ja strategioiden tuntemusta

— menetelmien, keinojen ja osaamisen kehittäminen viranomaisten välisen yhteistyön tukemiseksi

— eri jäsenvaltioiden saman alan viranomaisten välisen yhteistyön ja julkishallinnon yksiköiden välisen tiedonvaihdon edistäminen

— lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten välistä sekä kyseisten viranomaisten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen, kansalaisyhteiskunnan, liike-elämän, ammattikuntien ja tiede- ja tutkimusmaailman välistä yhteistyötä koskevien monialaisten strategioiden ja toimien kehittäminen

— selvitykset ja tutkimukset, jotka koskevat erityisesti strategioita ja tekniikoita tiettyjen rikostyyppien torjumiseksi, sekä politiikan arviointi

— tietojen ja kokemusten vaihto sekä parhaiden käytäntöjen levittäminen.

Yleiset tavoitteet pyritään saavuttamaan seuraavilla aloilla:

— eurooppalaisen rikosoikeusalueen luominen

— oikeusviranomaisten välisen ja oikeusalan toimijoiden välisen yhteistyön vahvistaminen, oikeudellinen yhteistyö yleisissä ja rikosoikeudellisissa asioissa, puolustautumisoikeuden edistäminen

— lainvalvontaviranomaisten välisen yhteistyön vahvistaminen

— järjestäytyneen rikollisuuden ehkäiseminen ja torjuminen, viranomaisten ja yksityisen sektorin väliset kumppanuussuhteet ja yhteistyö

— huumausainekaupan ehkäiseminen ja torjuminen

— rikosten torjunta

— uhrien oikeuksien suojaaminen

— suojautuminen rikoksilta, taloudellisten riskien ja uhkien analyysi, tietojen vertailu ja levittäminen, tilastot.

II. OHJELMASTA TUETTAVAT TOIMET JA KOHDERYHMÄT

AGIS-ohjelmasta tuetaan eurooppalaiseen poliisi- ja tulli- sekä oikeudelliseen yhteistyöhön rikosasioissa liittyviä hankkeita, joiden tarkoituksena on parantaa oikeusalan toimijoiden ammattiosaamista, alan viranomaisten yhteistyötä, lainsäädännön noudattamista ja rajatylittävän rikollisuuden torjumista.

1. OHJELMAN TOIMET

Päätöksen 4 artiklassa mainitaan seuraavat toimet:

— koulutus

— vaihto- ja harjoitteluohjelmien laatiminen ja niiden täytäntöönpanon aloittaminen

[1] Neuvoston päätös 2002/630/YOS (EYVL L 203, 1.8.2002, s. 5).

[2] Grotius II – rikosoikeuden ala, Oisin II, Stop II, Hippokrates, Falcone.

[3] Neuvoston päätöksen 2 artikla.

— tutkimus (mukaan luettuna politiikkojen kehittämistä tukeva soveltava tutkimus)

— ohjelman toteuttamisen yhteydessä saatujen tulosten levittäminen

— jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten, oikeusviranomaisten tai jäsenvaltioiden muiden rikollisuuden ehkäisemiseen ja torjuntaan osallistuvien julkisten tai yksityisten organisaatioiden välisen yhteistyön kannustaminen esimerkiksi verkottumista tukemalla

— konferenssit ja seminaarit.

2. KOHDERYHMÄ

Agis-ohjelma on tarkoitettu seuraaville kohderyhmille:

— oikeusalan toimijat: tuomarit, syyttäjät, asianajajat, ministeriöiden virkamiehet, rikospoliisin virkamiehet, haaste- ja ulosottomiehet, oikeudelliset asiantuntijat, tuomioistuinten tulkit sekä muut oikeuden hoitoon liittyvien ammattien harjoittajat

— lainvalvontaviranomaiset ja jäsenvaltioiden julkisten laitosten viranomaiset, jotka ovat kansallisen lain nojalla vastuussa rikollisuuden ehkäisemisestä, paljastamisesta ja torjunnasta

— muita julkisia viranomaisia edustavat virkamiehet sekä yhdistysten, ammattijärjestöjen, tutkimusalan ja liikemaailman edustajat, jotka osallistuvat järjestäytyneen tai muun rikollisuuden torjuntaan ja ehkäisemiseen

— uhrien auttamisesta vastaavien yksiköiden edustajat, maahanmuuttoasioista ja sosiaalipalveluista vastaavien viranomaisten edustajat mukaan luettuina.

Opiskelijat eivät voi osallistua ohjelmaan, mutta siitä voidaan antaa rahoitusta koulutettavina oleville nuorille asiantuntijoille.

Hankkeisiin osallistuvat voivat olla jäsenvaltioiden tai EU:hun vuonna 2004 liittyvien maiden, ehdokasmaiden ja mahdollisesti myös EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisia, jos se on hankkeen kannalta perusteltua.

3. TUKIKELPOISET ORGANISAATIOT

Tukea voivat hakea kansalliset, alueelliset tai paikalliset julkiset tai yksityiset elimet tai laitokset, yksityiset toimijat, yhdistykset, ammattijärjestöt tai liike-elämää edustavat järjestöt, voittoa tavoittelemattomat järjestöt tai koulutus- tai tutkimuslaitokset, joilla on laillinen asema ja jotka ovat sijoittautuneet johonkin EU:n jäsenvaltioon tai EU:hun liittyvään valtioon, sekä Eurojust ja Europol.

Yksityishenkilöiden avustushakemuksia ei voida ottaa huomioon.

III. TOIMINTA-ALUEET JA ERITYISAIHEET

A. *YHTEISTYÖHANKKEET (ENIMMÄISRAHOITUS 70 PROSENTTIA)*

1. EUROOPPALAISEN RIKOSOIKEUSALUEEN KEHITTÄMINEN

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvien hankkeiden tavoitteena on kehittää, ottaa käyttöön ja arvioida EU:n lainsäädäntöä ja politiikkaa. Ne voivat liittyä aineelliseen rikosoikeuteen, prosessioikeuteen, kansalliseen lainsäädäntöön tehtäviin muutoksiin, oikeusalan toimijoiden organisointiin ja toimintaan sekä EU:n yhteistyörakenteiden (Europol, Eurojust, Euroopan oikeudellinen verkosto) rooliin ja toimintaan.

Hankkeet jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien keskinäisen tuntemuksen parantamiseksi voivat liittyä mihin tahansa rikosoikeudellisen yhteistyön alaan (prosessijärjestelmiin, oikeusjärjestelmän hallinnointiin ja toimintaan, rikosseuraamusjärjestelmiin, todisteiden hyväksyttävyyteen jne.).

Aiheet

1.1 **Eurooppalaisten oikeuskeinojen käyttöönotto ja EU:n politiikan kehittäminen rikosasioita koskevassa poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä**

a) Toimet tietämyksen lisäämiseksi sekä tietojen jakamiseksi ja koulutuksen antamiseksi rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroista tunnustamista koskevista EU:n säädöksistä, kuten seuraavista jo voimassa olevista tai lähiaikoina voimaan tulevista puitepäätöksistä:

— vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltaminen taloudellisiin seuraamuksiin (EYVL C 278, 2.10.2001, s. 4)

— omaisuuden hukkaamiskieltoa ja todistusaineiston säilyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpano Euroopan unionissa (EUVL L 196, 2.8.2003, s. 45)

— menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten täytäntöönpano Euroopan unionissa (EYVL C 184, 2.8.2002, s. 8)

— eurooppalaisen pidätysmääräyksen käyttöönotto (EYVL L 190, 18.7.2002)

— alusten ympäristönsuojelun alalla aiheuttama rikollinen ympäristön pilaaminen (KOM(2003) 227 lopull.);

b) lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten sekä muiden oikeusalan toimijoiden välisen yhteistyön vahvistaminen todistajien sekä rikollisjärjestöihin kuuluvien ja oikeusviranomaisten kanssa yhteistyötä tekevien henkilöiden suojelua koskevien säännösten täytäntöönpanemiseksi ja kehittämiseksi;

c) välineiden kehittäminen käytössä olevien oikeuskeinojen soveltamisen, tehokkuuden ja vaikutusten arvioimiseksi ja mittaamiseksi;

d) vuoden 1997 yhteiseen kantaan sekä oikeusjärjestelmien arviointijärjestelmän perustamisesta ja niiden soveltamisesta kansallisella tasolla terrorismin torjumiseksi 28 päivänä marraskuuta 2002 tehtyyn neuvoston päätökseen (EYVL L 349, 24.12.2002, s. 1) perustuvien, asiantuntija-arvioinnin perusteella annettujen päätelmien täytäntöönpano;

e) Eurojustin toimintaa ja työmenetelmiä koskevasta koulutuksesta vastaavien henkilöiden kouluttaminen;

f) yhteistyö Europolin, Eurojustin ja Euroopan oikeudellisen verkoston rakenteiden kanssa;

g) selvitys oikeudellisille asiantuntijoille asetettavista vaatimuksista sekä hankkeiden toteuttaminen EU:n tasolla asiantuntijoiden käytön helpottamiseksi erityisesti tapauksissa, joilla on vaikutuksia useammassa jäsenvaltiossa;

h) vertaileva tutkimus rikosoikeudellisten seuraamusten soveltamisesta EU:hun liittyvissä valtioissa.

1.2 **Epäiltyjen ja vastaajien puolustautumisoikeuden ja menettelyllisten oikeusturvatakeiden parantaminen koko Euroopan unionin alueella**

a) Epäillyille tai vangeille tarkoitetun, heidän oikeuksistaan kertovan kirjeen laatimiseen, kääntämiseen ja julkaisemiseen liittyvät toimet;

b) tulkkaus- ja käännöspalvelujen sekä oikeusneuvonnan tarjoamisen tukeminen.

1.3 **Eri jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien tuntemuksen parantaminen**

a) Oikeusalan ammattilaisten osaamisen kehittäminen sekä perehdyttäminen jäsenvaltioiden, EU:hun liittyvien maiden ja ehdokasmaiden oikeusjärjestelmiin sekä niiden oikeus-, poliisi- ja tulliviranomaisten työmenetelmiin ja -menettelyihin seminaarien ja harjoittelun avulla ([4]);

b) muun muassa seuraavien periaatteiden soveltamista vertailevien seminaarien ja tapaustutkimusten järjestäminen:

— syyttömyysolettama

— todistustaakka

— todisteiden esittäminen

— todisteiden hyväksyminen

— avaintodistajien ja ilmiantajien suojelu

— rikoksesta tuomittujen sopeuttaminen yhteiskuntaan ja vaihtoehtoiset rangaistusmallit

— uhrien kohtelu

— nuorisorikollisuuden ja mm. nuoriin rikoksentekijöihin sovellettavien kansallisten lainsäädäntöjen vertaileva tutkimus

— oikeushenkilöiden rikosoikeudellinen vastuu

— valtioiden vastuu, kun epäilty vapautetaan syytteistä;

c) tuki ylikansallisten (jäsenvaltioiden välisten tai jäsenvaltioiden ja EU:hun liittyvien maiden välisten) vaihto-ohjelmien perustamiselle ja testaamiselle, 3–6 kuukauden vaihto yksiköiden eritystarpeita silmällä pitäen ([5]);

d) paikan päällä tai virtuaaliympäristössä järjestettävät kieli- ja terminologiakoulutuskurssit ([6]) ja niihin liittyvien erityismoduulien kehittäminen ja testaus;

e) kaikkien 15 jäsenvaltion, EU:hun liittyvien maiden ja ehdokasmaiden eri alojen politiikkoja käsittelevät tietoseminaarit;

f) vertailututkimukset, joissa käsitellään jäsenvaltioiden, EU:hun liittyvien maiden ja ehdokasmaiden lainsäädäntöä ja joiden tavoitteena on esittää seuraavia parannuksia lainsäädäntöön tai menettelyihin:

— keskinäisen avun periaatteen korvaaminen keskinäisellä tunnustamisella

([4]) Voidaan toteuttaa kahdenlaisia toimia:
— Kansallisten virkamiesten tutustuttaminen eurooppalaisen yhteistyön sääntöihin ja menettelyihin sekä muiden jäsenvaltioiden rikosoikeuteen ja rikosoikeudenkäynteihin: enintään 30 000 euroa osallistujamaiden luennoitsijoiden matka-, oleskelu- ja tulkkauskuluihin. Hankkeen tulee sisältää vähintään 6 koulutusseminaaria, jotka kestävät 3–4 päivää. Hakijavaltio maksaa kansallisten osallistujien kulut.
— Muiden maiden virkamiesten ja erityisesti EU:hun liittyvien ja ehdokasmaiden tuomareiden ja poliisien tutustuttaminen rajatylittävän yhteistyön sääntöihin ja mekanismeihin ja/tai kansallisseen prosessioikeuteen. Koulutus tapahtuu hakijamaassa ja kestää vähintään viikon. Osallistujien pitää olla useasta maasta. Hanke sisältää myös tietoseminaarin vastaanottajamaan kouluttajille ja oikeusalan toimijoille. Se käsittelee kahden muun osallistujamaan oikeusjärjestelmää ja menettelyjä.

([5]) Ennen valintaa komissiolle on ilmoitettava, millaista hakijaprofiilia, pätevyyttä ja kokemusta edellytetään. Avustushakemukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus vastaanottavan valtion viranomaisen kanssa toteutettavaksi tarkoitetusta hankkeesta.

([6]) Edunsaaja voin saada 30 000 euroa kurssin ja koulutusmoduulin kehittämiseksi mukaan luettuna kieltä koskeva koulutus. Kehitetyt moduulit on laadittava yhteistyössä sellaisen maan koulutuskeskuksen kanssa, jonka kieli opetuskieli on, ja se on annettava ilmaiseksi oikeus- ja poliisialan koulutuslaitosten käyttöön, jos nämä kuuluvat suoraan julkisen viranomaisen alaisuuteen ja jos ne saavat rahoitusta suoraan julkisista määrärahoista.

— jäsenvaltioiden vastuu oikeudenkäynnistä luovuttaessa, syytteistä vapautettaessa tai oikeudellisen virheen yhteydessä

— oikeusavun ja tulkkauksen takaamisen periaatteiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa

— järjestäytyneiden rikollisryhmien syytteeseen asettaminen ja niiden toiminnan estäminen.

1.4 **Tietosuojapolitiikan kehittämisen tukemiseen tähtäävät toimet**

2. LAINVALVONTAVIRANOMAISTEN VÄLISEN YHTEISTYÖN VAHVISTAMINEN

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvien hankkeiden tavoitteena on vahvistaa eri lainvalvontaviranomaisten (kuten poliisi- ja tulliviranomaisten) välistä yhteistyötä, edistää kokemusten vaihtoa, kehittää käytäntöön liittyviä ja operatiivisia hankkeita sekä parantaa oikeusalan toimijoiden Euroopan eri maissa käytössä olevien strategioiden ja voimassa olevan lainsäädännön tuntemusta.

Hankkeet voivat kohdistua myös jäsenvaltioiden, EU:hun liittyvien maiden ja ehdokasmaiden sekä soveltuvilta osin eräiden muiden EU:n ulkopuolisten maiden väliseen kokemusten ja käytäntöjen vaihtoon. Yleisesti ottaen hankkeeseen tulee sisällyttää hakijajärjestön valtion ja mahdollisuuksien rajoissa aihekohtaisesti muiden osallistujavaltioiden eri lainvalvontaviranomaiset.

Aiheet

a) Poliisi- ja rikostutkintatekniikoita koskeva koulutus sekä analyysitekniikoiden ja -menetelmien kehittäminen innovatiivisilla tai vahvasti erikoistuneilla aloilla (ydinaseiden, biologisten, kemiallisten ja radioaktiivisten aseiden aiheuttamat riskit, pankkikorttipetokset, synteettiset huumausaineet, pahoin tuhoutuneiden ruumiiden tunnistaminen, verkostoitunut tietokonerikollisuus jne.);

b) sellaiset eriteltyjä erityisvaatimuksia palvelevat operatiiviset koulutusharjoitukset, joiden tarkoituksena on kehittää ammatillisten toimijoiden kykyä osallistua useampien eri jäsenvaltioiden ja EU:hun liittyvien maiden lainvalvontaviranomaisten yhdessä suorittamiin operaatioihin; toimet, jotka liittyvät yhteisten rajatylittävien tullitoimipisteiden tai poliisi- ja tulliyhteistyökeskusten avaamiseen ja kehittämiseen; kaksi- tai kolmikielisten käytännön oppaiden laatiminen raja- ja matkailualueilla toimivien lainvalvontaviranomaisten käyttöön

c) toimet, joilla tuetaan ja kehitetään edelleen jäsenvaltioiden ja EU:hun liittyvien maiden lainvalvontaviranomaisten valmiuksia osallistua yhteisten tutkintaryhmien toimintaan, sillä yhteisistä tutkintaryhmistä 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehty neuvoston puitepäätös ([7]) oli määrä panna täytäntöön jäsenvaltioissa ennen 1. päivää tammikuuta 2003;

d) yhteisen erityiskoulutusohjelman laatiminen poliisi- ja tulliviranomaisille, joilla on samanlaisia tai täydentäviä tehtäviä;

e) erityiset koulutustoimet tulliviranomaisille, jotka toimivat lainvalvontatehtävissä EU:sta tehdyn sopimuksen VI osastossa määrätyn yhteistyön puitteissa;

f) monikansallisten erityistyöryhmien luominen terroristeja koskevan tiedon keruuseen;

g) rikollisten ja terroristien profiilin analyysitekniikoiden kehittäminen käytännön sovelluksin (esim. lentokentillä, junaasemilla ja kansainvälisissä satamissa) ja tulosten vaihto; kiellettyjen tavaroiden kauppaa harjoittavien luonnollisten ja oikeushenkilöiden profiilin analyysitekniikoiden kehittäminen ulkorajojen, satamien ja kansainvälisten lentokenttien valvonnan parantamiseksi;

h) rikosteknisten yksiköiden välinen käytännön yhteistyö (esim. avun pyytäminen toisen jäsenvaltion rikostekniseltä yksiköltä, jolla tiedetään olevan erityisasiantuntemusta tietyllä alalla ja joka voi auttaa rikostutkinnassa);

i) tietotekniikan välineiden kehittäminen jäsenvaltioiden yhteistyön tehostamiseksi rikostutkinnassa;

j) yhteistyön tehostaminen tiedustelusta ja lainvalvonnasta vastaavien viranomaisten välillä järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa varsinkin erityisen riskialttiiden tavaroiden, kuten ydinteknisiä, radiologisia, biologisia ja kemiallisia uhkia aiheuttavien tuotteiden sekä aseiden ja räjähteiden kaupassa;

k) yhteistyön tehostaminen tulliviranomaisten välillä laittomien tuotteiden kaupan torjumiseksi; yhteiset tullivalvontatoimet (joihin osallistuu tarvittaessa muita lainvalvontaviranomaisia ja Europol); tullivalvonnan parhaiden käytäntöjen kehittäminen (esimerkiksi yhteisten oppaiden ja vertailevien analyysien kehittäminen);

l) Napoli II -yleissopimuksen soveltamisen arviointi ja toimintaohjeiden jakelu kaikilla kielillä sähköisessä muodossa lainvalvontaviranomaisten käyttöön;

m) arviointi siitä, kuinka lainvalvontaviranomaiset käyttävät EU:n tarjoamia keinoja; esteiden tunnistaminen ja vähentäminen lainvalvontaviranomaisten yhteistyössä järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi;

([7]) EYVL L 162, 20.6.2002, s. 1.

n) kieli- ja terminologiakoulutuskurssien kehittäminen mukaan luettuna lainvalvontaviranomaisille tarkoitettujen koulutusmoduulien kehittäminen ja testaus;

o) vertaileva tutkimus niistä jäsenvaltioiden eri lainvalvontaviranomaisten valtuuksista poliisiyhteistyön alalla rikosasioissa, jotka on lueteltu EU:sta tehdyn sopimuksen 30 artiklan a ja b alakohdassa, jotta voitaisiin tunnistaa päällekkäisyydet ja muut esteet tehokkaammalle yhteistyölle niin jäsenvaltioiden sisällä kuin niiden välillä;

p) johonkin edellä mainittuun alaan liittyvät 2–6 kuukauden pituiset henkilövaihdot, joille osallistuvat yksiköt asettavat omat erityisvaatimuksensa ([8]).

3. JÄRJESTÄYTYNEEN RIKOLLISUUDEN EHKÄISEMINEN JA TORJUMINEN; VIRANOMAISTEN JA YKSITYISEN SEKTORIN VÄLISET KUMPPANUUSSUHTEET JA YHTEISTYÖ

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvien hankkeiden tavoitteena on parantaa eräiden rikostyyppien torjuntaa lisäämällä osallistujien tietoa rikollispiireistä ja niiden käyttämistä tekniikoista, kehittää osaamista ja operatiivisia menetelmiä, joiden avulla rikolliset pystytään pidättämään ja saattamaan oikeuden eteen, ja edistää monialaista ([9]) sekä viranomaisten ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä.

Näissä toimissa on oltava mukana oikeusalan toimijoita ja viranomaisia.

Aiheet

3.1 **Analyysi rikollisuuden vaikutuksista talouden kehitykseen ja toimet rikostenehkäisykulttuurin tehostamiseksi**

a) Analyysi järjestäytyneen rikollisuuden taloudellisista vaikutuksista ja riskitekijöistä sekä järjestäytyneen rikollisuuden tunkeutumisesta lailliseen talouteen mukaan luettuna analyysi julkisen sektorin lahjonnan muodoista ja syistä, uhanalaisimpien yritysten tunnistaminen, työmarkkinoiden piirteet (pimeä työ, vajaatyöllisyys jne.), asianomaisten alueiden/talouksien tilanne;

b) keinot, joilla ehkäistään rikollisuuden tunkeutuminen paikallistalouteen, ja alueellisten foorumeiden luominen yliopistoille, talouden toimijoille, viranomaisille ja valtiosta riippumattomille järjestöille kyseisen ilmiön tuntemuksen parantamiseksi ja sitä ehkäisevien keinojen kehittämiseksi;

c) taloudellista ja sosiaalista kehittämistä koskevien ohjelmien (rakennerahastot, Maailmanpankki jne.) puitteissa käyttöön otettujen parhaiden käytäntöjen arviointi ja levittäminen;

d) strategioiden, menetelmien ja parhaiden käytäntöjen kehitys järjestäytyneiden rikollisryhmien toiminnan estämiseksi; tulosten levittäminen ja niiden toistettavuuden arviointi mukaan luettuna Palermon yleissopimuksen täytäntöönpano ja seuranta;

e) järjestäytyneiden rikollisverkostojen, yritysten ja viranomaisten jne. välisten yhteyksien analyysi;

f) rikoksen aiheuttaman haitan suuruuden indikaattoreiden määrittäminen ja vaihteluiden mittaaminen;

g) järjestäytyneiden rikollisryhmien viestinnän kuuntelun häirintään ja uusille rikollisuuden aloille levittäytymiseen käyttämän uuden teknologian tunnistaminen.

3.2 **Ihmiskauppa ja lasten seksuaalinen hyväksikäyttö**

a) Todistajina viranomaisten kanssa yhteistyötä tekevien uhrien tukeminen ja suojelu;

b) tutkintatekniikat ja -menettelyt sekä erilaiset todistuskeinot

c) kysyntää ja kysynnän vähentämiskeinoja koskevat tutkimukset ja analyysit;

d) epäilyn kohteena olevia organisaatioita koskevan poliisitutkinnan ja hallinnollisen valvonnan koordinointi;

e) sellaisten yritysten, kuten työnhaku-, avioliitto-, matkailu-, seuralais-, au pair – tai adoptiovälityksen osallistuminen ihmiskaupan torjuntaan riittävien seuraamusten määräämisen ja asianmukaisen hallinnollisen valvonnan helpottamiseksi;

f) rikosoikeudelliset toimet ja asianmukaiset rangaistukset ihmiskaupassa sekä naisten ja lasten seksuaalisessa hyväksikäytössä;

g) turvallisuusriskien vähentäminen valtiosta riippumattomien järjestöjen henkilöstön toiminnan yhteydessä;

h) tiedotushankkeet lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaissa.

3.3 **Huumausainekaupan ehkäiseminen ja torjuminen** ([10])

a) Toimenpiteiden kehittäminen laittoman huumausainekaupan mukaan luettuna uusien synteettisten huumeiden kaupan torjunnan tehostamiseksi;

([8]) Ennen valintaa komissiolle on ilmoitettava, millaista hakijaprofiilia, pätevyyttä ja kokemusta edellytetään. Avustushakemukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus vastaanottavan valtion viranomaisen kanssa toteutettavaksi tarkoitetusta hankkeesta. Tulliviranomaisten vaihdon osalta hakijoita kehotetaan tutustumaan Tulli 2002 -ohjelmaan.

([9]) Ensisijaisiksi katsotaan monialaiset hankkeet, kuten myös hankkeet, jotka sisältävät realistisia toimintaehdotuksia, sekä hankkeet, jotka tähtäävät julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä edistävien menettelyjen ja järjestelyjen määrittelyyn.

([10]) Katso myös kohta III.4 – Rikollisuuden ehkäisy.

b) toimenpiteiden ja valvontakeinojen kehittäminen, jotta voidaan seurata kemiallisten esiasteiden kulkeutumista lääketeollisuudesta huumausaineiden valmistukseen jäsenvaltioissa, EU:hun liittyvissä maissa ja ehdokasmaissa tai muissa EU:n ulkopuolisissa maissa;

c) huumausainekaupan ja terrorismin rahoittamisen välisiä kytköksiä koskevat tutkimukset;

d) huumemarkkinoille suuntautuvien toimitusten katkaisemiseen tähtäävien strategioiden tehokkuutta koskevat tutkimukset.

3.4 **Ampuma-aseet**

a) Yhteistyö ja tietojen vaihto jäsenvaltioiden, EU:hun liittyvien maiden, ehdokasmaiden ja/tai EU:n ulkopuolisten maiden toimivaltaisten viranomaisten välillä laittomasta ampuma-asekaupasta ottaen huomioon ampuma-aseiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjuntaa koskevan YK:n pöytäkirjan määräykset;

b) koulutus ja lainvalvontaviranomaisten ja tulliviranomaisten käyttöön tarkoitetut ohjeet laittomasta ampuma-asekaupasta;

c) nykyisten välineiden arviointi ja tarvittaessa tietotekniikan välineiden kehittäminen jäsenvaltioiden yhteistyön tehostamiseksi ampuma-aseiden jäljittämisessä;

d) tutkimus uhasta, jonka laiton ampuma-asekauppa Euroopan unionille aiheuttaa, ja ilmiön ehkäisemisen ja torjunnan strategioista.

3.5 **Tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvä rikollisuus; tietotekniikkarikollisuus**

a) Lainvalvontaviranomaisten toimintakyvyn tehostaminen tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvän rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi erityisesti tiedonkeruussa ja erikoiskoulutuksessa;

b) tarpeiden ja välittömien avustusjärjestelmien analyysi tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvän rikollisuuden tutkimiseksi ja erityisesti sähköisten todisteiden keruuseen tarvittavat takeet;

c) onnistuneiden pilottihankkeiden tulosten tunnistaminen ja käyttö erityisesti eurooppalaisen ohjeiston kehittämiseksi tietojärjestelmiä vastaan hyökättäessä ja rikollisessa toiminnassa;

d) yhteistyö jäsenvaltioissa, EU:hun liittyvissä maissa, ehdokasmaissa ja EU:n ulkopuolisissa maissa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuushankkeissa kokemusten vaihtamiseksi sekä tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvää rikollisuutta koskevan tiedon keräämiseksi, vaihtamiseksi ja käsittelemiseksi;

e) analyysi tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvän rikollisuuden nykytilanteesta ja edellytyksistä eurooppalaisten suuntaviivojen määrittelemiseksi tietotekniikkarakenteiden suojelua silmällä pitäen.

3.6 **Talousrikollisuus** [11]

a) Talouspetoksia koskevien tutkimusten parhaiden käytäntöjen ja menetelmien tunnistaminen;

b) arvio yhteistyöstä rahanpesun selvittelykeskusten, lainvalvontaviranomaisten ja raportointivelvollisten järjestöjen välillä ja parhaiden käytäntöjen tunnistaminen;

c) selvitys tarpeista ja keinoista, joilla estetään hyväntekeväisyysjärjestöjen ja muiden voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen väärinkäyttö terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden rahoittamiseen;

d) selvitys rahanpesun vaaran esiintymisestä rahoituspalvelualalla ja erityisesti pankki-, vakuutus- ja välityspalveluissa, jotta voitaisiin tunnistaa alan heikot kohdat ja ryhtyä toimiin niiden korjaamiseksi;

e) menetelmien kehittäminen ja parhaiden käytäntöjen tunnistaminen rahoitusta koskevassa tutkinnassa eli tutkinnassa, joka koskee rikollisuuden talouteen, rahoitukseen ja verotukseen liittyviä näkökulmia;

f) selvitys mahdollisesta hyödystä, joka aiheutuisi epäiltyjen rikosten ilmoittamatta jättämisen ja erityisesti rahanpesua koskevan lainsäädännön muiden aspektien noudattamatta jättämisen määrittelemisestä rikokseksi;

g) epäilyttäviä kauppoja koskevien raporttien havaitsemisen ja ilmoittamisen parhaat käytännöt ja erityisesti näiden raporttien sisältö sekä parhaat käytännöt yleisten ja erityisten tietojen toimittamisesta takaisin raportoivalle järjestölle;

h) selvitys parhaista käytännöistä ja menetelmistä tiedusteluun perustuvissa tutkintatekniikoissa;

i) selvitys esteistä, joita esiintyy EU:n laajuisen yritysten vastuun käyttöönotolle, ja mahdollisista eduista perustuen i) hallinnolliseen vastuuseen ja ii) rikosoikeudelliseen vastuuseen yleisseuraamuksena yritysten tekemissä talousrikkomuksissa, erityisesti rahanpesua koskevien säännösten rikkomisessa;

j) selvitys parhaista käytännöistä poliisin, hallinnon ja oikeuslaitoksen menetelmissä ja menettelyissä, jotka koskevat rikoksesta peräisin olevien varojen menetetyksi tuomitsemista ja jäädyttämistä ja erityisesti varojen perimistä kansallisten elinten toimesta, sekä näiden elinten parhaasta mahdollisesta toimivallasta ja valtuuksista;

[11] Hakijoita kehotetaan myös tarkastelemaan rahoitustukiohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia yhteisön taloudellisten etujen suojelun alalla. Ks. esim. 2004 hyväksyttävä Herkules-ohjelma.

k) vertaileva analyysi ja/tai politiikan laatiminen veropetoksista, joita käytetään järjestäytyneen rikollisuuden rahoittamiseen; painopisteen tulee olla lainsäädännön puutteiden tunnistamisessa ja jäsenvaltioiden lainsäädännön mahdollisessa yhdenmukaistamisessa mukaan luettuna alv-petoksiin liittyvät rikosoikeudelliset seuraamukset, ja lähestymistavan tulee kohdistua kaikkiin toimijan toimiin ("whole trader" approach) varojen jäljittämisen, jäädyttämisen, takavarikon ja menetetyksi tuomitsemisen alalla.

3.7 **Korruptio** ([12])

a) Korruption torjunta ja ehkäiseminen laatimalla viranomaisille mukaan luettuna lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset eettiset toimintaperiaatteet, jotka perustuvat esimerkiksi EU:n hallintoministereiden Strasbourgissa marraskuussa 2000 hyväksymään päätöslauselmaan tai GRECO-suosituksiin; lahjomattomuutta koskevien ohjelmien käyttöönotto ja näitä koskevien tulosten vaihto;

b) korruption vastaiseen tutkimukseen erikoistuneiden monialaisten työryhmien perustaminen ja sopimuksentekomenettelyjen seuraaminen;

c) järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption välisiä kytköksiä koskevat tutkimukset;

d) korruption aiheuttamien kustannusten sekä korruption ja kestävän kehityksen välisen yhteyden ja vaikutusten arviointi;

e) suuren mittaluokan korruption vaarojen ja erityisesti eturistiriitatapauksien ja julkisen ja yksityisen sektorin välillä tapahtuvan vaikutusvallan kauppaamisen arviointi;

f) lainsäädännöllisten ja erityisten teknisten toimenpiteiden arviointi, jotta saadaan helpommin todisteita korruptiosta;

g) arvio korruption riskitekijöistä poliittisten puolueiden rahoituksessa ja vaalikampanjoissa;

h) sellaisten parhaiden käytäntöjen tunnistaminen, jotka siviililaissa ja muilla oikeuskeinoilla tarjotaan lahjonnan uhreille, jotta nämä voisivat vedota tuomioistuimeen.

3.8 **Väärentäminen** ([13])

a) Tietämyksen lisääminen sekä seuraaviin aloihin liittyvä tiedotus ja koulutus oikeusalan toimijoille:

— immateriaalioikeuksien loukkaukset, tavaramerkkien väärentäminen, ohjelmistopiratismi, elokuva- ja musiikkiteollisuuden suojaaminen

— kuluttajien turvallisuuden vaarantava tuotteiden väärentäminen (lääketuotteet, teollisuustuotteet, elintarvikkeet)

— euron ([14]) ja muiden maksuvälineiden väärentäminen;

b) julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien edistäminen eräitä väärentämisrikoksia koskevien tietojen vaihtamista ja käsittelyä varten;

c) alakohtaiset pilottitutkimukset väärentämisen vaaran torjumisen menetelmistä.

3.9 **Ympäristöä uhkaavan rikollisen toiminnan torjunta**

a) Lainvalvontaviranomaisten ja muiden viranomaisten välisen yhteistyön parantaminen jäsenvaltioissa saatuja kokemuksia hyödyntämällä erityisesti tietyntyyppisten jätteiden huollossa;

b) tutkintatekniikoiden ja -menettelyjen sekä todistelukeinojen kehittäminen alusten aiheuttama ympäristön pilaantumisen alalla (esim. kaasu- ja öljypäästöt merellä).

3.10 **Kulttuuriesineiden ja varastettujen taideteosten laiton kauppa**

Jäsenvaltioiden poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden erikoistuneiden lainvalvontaviranomaisten, oikeusviranomaisten, kulttuuriviranomaisten ja muiden toimijoiden kuten yksityisen sektorin välisen yhteistyön esteiden tarkastelu kulttuuriesineiden ja varastettujen taideteosten laittoman kaupan torjunnassa mukaan luettuna jäsenvaltioiden lainsäädännössä ja/tai käytännöissä esiintyvien erojen ja heikkouksien synnyttämät ongelmat.

3.11 **Ihmisestä peräisin olevien elinten ja kudosten kauppa**

a) Ihmisestä peräisin olevien kudosten ja solujen kauppaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön ja käytäntöjen analyysi; suositusten laatiminen laittoman kaupan torjumiseksi;

b) ihmisestä peräisin olevien elinten kauppaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön ja käytäntöjen viimeaikaisten muutosten analyysi;

c) ihmisestä peräisin olevien elinten kauppaa koskevan EU:hun liittyvien maiden ja ehdokasmaiden lainsäädännön ja käytäntöjen analyysi;

d) tilastot ihmisestä peräisin olevien elinten, kudosten ja solujen kaupan tapauksista, jotta voidaan määritellä laittoman kaupan kanavat ja vaikutus jäsenvaltioissa.

([12]) Hakijoita kehotetaan myös tarkastelemaan rahoitustukiohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia yhteisön taloudellisten etujen suojelun alalla. Ks. esim. 2004 hyväksyttävä Herkules-ohjelma.

([13]) Hakijoita muistetutetaan päällekkäisyyksien välttämiseksi siitä, että väärentäminen kuuluu myös EU:sta tehdyn sopimuksen ensimmäiseen pilariin ja että Tulli 2002 -ohjelma sisältää myös tähän liittyviä mahdollisuuksia.

([14]) Hakijoita kehotetaan myös tarkastelemaan erityisesti euron suojaamista väärentämiseltä koskevan Perikles-ohjelman tarjoamia mahdollisuuksia.

4. RIKOKSENTORJUNTA

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvien hankkeiden tavoitteena on kehittää menetelmiä parhaiden käytäntöjen tunnistamiseksi ja vaihtamiseksi osana rikoksentorjuntastrategioiden ja niiden vaikutusten analysointia, kehittää oikeusalan toimijoiden ammatillista osaamista ja edistää eräiden rikostyyppien torjuntaa lisäämällä tietoa rikollispiireistä ja niiden käyttämistä tekniikoista.

Aiheet

4.1 **Ennaltaehkäisyn politiikka**

a) Rikollisuuden Euroopan tason ehkäisyn parhaiden käytäntöjen menetelmien ja menettelyjen tarkastelu; tutkimus yhteisestä EU:n laajuisesta selvityksestä kaupunki-, huumausaine- ja nuorisorikollisuuden ensisijaisista osa-alueista ja tähän liittyvä selvitys parhaista käytännöistä;

b) tutkimus rikoksentorjunnan vaikutuksista alue- ja paikallistalouksien kestävään kehitykseen;

c) analyysi ja mittaus julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden vaikutuksista rikollisuuden esiintymiseen paikallis-/aluetasolla ja toiminta-aloittain;

d) kehittämistyö, jonka avulla pyritään paremmin ymmärtämään edellytyksiä tehokkaiden kansallisten toimien toteuttamiselle rikostorjunnan alalla;

e) käsitemallin laatiminen (jota voidaan hyödyntää esim. terminologiassa ja tyyppimääritelmissä, yhteistyössä ja tietojen vaihdossa), jotta mahdollistetaan rikoksentorjunnan tietämyksen systemaattinen kuvaus;

f) tutkimus lainsäädännöllisen ja hallinnollisen ympäristön nykyisistä olosuhteista ja mahdollisuuksista rikollisuuden torjuntaan; tutkimus menetelmistä riskien ja oikeudellisten aukkojen tunnistamiseen ja havaitsemiseen uusissa lainsäädäntöehdotuksissa ja niihin liittyvissä välineissä;

g) tutkimus jäsenvaltioiden kulttuurieroista rikoksentorjunnan syy-seuraussuhteissa ja vastuukysymyksissä sekä lähtökohtien monimuotoisuudesta.

4.2 **Kaupunkirikollisuuden torjunta**

a) Liike-elämän rikoksentorjuntaroolin ja sen kehittämismahdollisuuksien analysointi (julkisten ja yksityisten toimijoiden väliset, rikollisuuden torjuntaan ja vähentämiseen tähtäävät kumppanuudet);

b) työpaikkaväkivallan tutkiminen sekä strategioiden kehittäminen sen ehkäisemiseksi ja työntekijöiden henkilökohtaisen turvallisuuden parantamiseksi;

c) uusien rikoksentorjuntastrategioiden kehittely siten, että ne vastaavat yhteiskunnan kehityksen ja rikollisuuden monimuotoisuuden asettamiin haasteisiin ja torjuvat sitä tehokkaammin; rikollisuuden ja rikoksentorjunnan tulevien lähestymistapojen ennakointi siten, että saataisiin paremmat valmiudet tulevien muutosten torjuntaan;

d) erityisominaisuuksien systemaattinen lisääminen uusiin tuotteisiin niihin kohdistuvan rikosriskin pienentämiseksi;

e) rikollisuuteen kohdistuvan julkisen ja yksityisen valvonnan kehityksen ja suuntausten tutkiminen ja näiden sektoreiden rikostorjuntaroolin analysointi EU:n tasolla;

f) kaupunkisuunnittelun ja -kunnostamisen politiikkojen vaikutusten analysointi.

4.3 **Huumausainerikollisuuden torjunta**

a) Poliisiasemille tuotujen pidätettyjen henkilöiden huumekäytön tutkiminen (pidätettyjen huumausaineiden väärinkäytön seuranta);

b) huumausaineisiin liittyvien rikosten kustannusten tutkiminen rikostyypeittäin (esim. taloudelliseen hyötyyn tähtäävien rikosten osalta);

c) haittojen vähentämiseen tähtäävien ohjelmien tehokkuuden tarkastelu huumerikollisuuden todennäköisyyden pienentämiseksi;

d) nuorille suunnattujen, huumeiden ja muiden aineiden väärinkäyttöä koskevien koulutusohjelmien tehokkuuden tarkastelu.

4.4 **Nuorisorikollisuuden torjunta**

a) Meta-analyysin tekeminen ennaltaehkäisevää rikoksentorjuntaa koskevien ohjelmien taloudellisesta vaikutuksesta; tarkoituksena on edistää lapsiin kohdistuvien, varhaista puuttumista koskevien toimintamallien hyödyntämistä rikollisuuden ehkäisemisessä;

b) rikoksen uhrien määrän kehityksen sekä toisen ja kolmannen sukupolven maahanmuuttajien parissa esiintyvän rikollisuuden analysointi EU:n tasolla;

c) nuorisorikollisuuden sukupuolivaikutusten analyysi.

5. UHRIEN ETUJEN SUOJAAMINEN

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvien hankkeiden tavoitteena on kehittää oikeusalan toimijoiden ammatillista osaamista sekä vahvistaa viranomaisten keskinäistä yhteistyötä ja yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa.

Aiheet

a) Asian vireillepanoa tuomioistuimessa ja seurantamenettelyjä koskeva tiedottaminen;

b) uhrien oikeuksia koskevan tietämyksen lisääminen oikeusalan toimijoiden keskuudessa;

c) lainvalvontaviranomaisille suunnattu tiedottaminen ja heidän kouluttamisensa kysymyksissä, jotka koskevat uhrien tilanteen ymmärtämistä sekä tutkinnassa ja todisteiden keräämisessä sovellettavien tekniikoiden hyödyntämistä;

d) rakenteet rikoksen uhrien auttamiseksi;

e) sovittelumenettelyt.

6. SUOJAUTUMINEN RIKOKSILTA JA RISKIANALYYSI, TIETOJEN VERTAILU JA LEVITTÄMINEN – TILASTOT

Soveltamisala

Tähän luokkaan kuuluvien hankkeiden tavoitteena on kehittää menetelmiä ja keinoja rikoksentorjuntapolitiikan ja ehdotettujen toimenpiteiden aukottomuuden arvioimiseksi sekä määrittää poliisiviranomaisten, tuomioistuinten tai muiden tiettyjen rikostyyppien ehkäisemisessä mukana olevien julkisten tai yksityisten yhteistyökumppaneiden tarvitsemien yleis- tai erityistiedon keräämistä, analysointia ja hyödyntämistä koskevien sääntöjen ja määräysten tekniset ja juridiset toteuttamismahdollisuudet.

Aiheet

6.1 **Suojautuminen rikoksilta ja rikosuhkien arviointi**

a) Rikollisuuden uhan arviointi ja keskustelu järjestelyistä jäsenvaltioiden ja komission auttamiseksi tähän alaan kuuluvan toiminnan kohdistamisessa;

b) analyysi sellaisten menetelmien ja toimintamallien kehittämiseksi, joiden avulla voidaan arvioida säädösehdotusten ja poliittisten aloitteiden riskejä ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia järjestäytyneelle rikollisuudelle; kyseeseen voi tulla esimerkiksi menetelmä ehdotusten kustannustehokkuutta koskevan analyysin laatimiseksi;

c) verkkorikollisuuden uhan arviointimenetelmien vahvistaminen EU:n tasolla:

— tilanne-analyysit ja nykytiedon arviointi kansallisella, EU:n, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla

— EU:n seuranta- ja vertailuanalyysimenetelmien perustaksi tarkoitettua EU:n asiantuntijaverkostoa koskeva toteutettavuustutkimus

— tutkimus- ja kehittämisohjelmien tulosten hyödyntäminen tilastoanalyysissa, tietokonerikollisuutta koskevien tilastojen kehittäminen parantamalla datan ja indikaattoreiden vastaavuutta ja hyödyntämällä yksityisellä sektorilla laadittuja tilastoja

— standardoidun analyysimenetelmän kehittäminen erityistoimenpiteistä aiheutuvien kulujen ja niistä saatavan hyödyn arvioimiseksi niin, että otetaan huomioon tiedonhallinnasta poliisiviranomaisille ja kansallisille ministeriöille aiheutuva potentiaalinen turvallisuusriski;

d) pitkän aikavälin uhkien ja järjestäytyneen rikollisuuden tulevan kehityksen analysointi;

e) järjestäytyneen rikollisuuden logistiikan analysointi rikollisten strategioita ja taktiikoita koskevan tuntemuksen lisääminiseksi;

f) tietokonealan tai muiden erityisalojen tuotteiden rikossuojauksen kehittämismenetelmiä koskevat toteutettavuusselvitykset, rikollisuuden vaikutusten arviointi, rikollista käyttäytymistä ennustavat tekijät ja systemaattisten ominaisuuksien käyttöönotto uusia tuotteita kehitettäessä niiden suojaamiseksi rikollisuudelta;

g) järjestäytyneen rikollisuuden luomien haasteiden tarkastelu kehittämällä kansallisia foorumeita uhkien arvioimiseksi, parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi, kansallisen ja rajatylittävän tutkimuksen tekemiseksi sekä rikollisuudelta ja terrorismilta suojautumisen (crime proofing) painopistealueiden määrittämiseksi; tällaisten foorumien toteutettavuusmahdollisuuksien ja niiden tuottaman lisäarvon arvioiminen.

6.2 **Tietojen vertailu ja levittäminen – tilastot**

a) Poliisi- ja rikostutkintaa varten tapahtuvaa tiedon keräämistä koskevan EU:n politiikan kehittäminen:

— olennaisten tietojen uudelleenmääritys, ulkopuolisista lähteistä peräisin olevan tietojen hyödyntäminen, sisäisten tietojen yhä tehokkaampi hyödyntäminen tietokantojen laajan verkottumisen ja keskitetysti koordinoidun tiedonseurannan avulla

— EU:n ja kansainvälisten lainvalvontatietojärjestelmien sisältö ja toiminta sekä niissä olevien tietojen järjestäminen, säilyttäminen ja vaihto sekä muut tähän liittyvät toimet, kuten tieto- ja tietojenvaihtojärjestelmien keskitetty tai hajautettu organisointi

— suuntaviivojen laatiminen lainvalvontatietojärjestelmien, laitteita koskevien teknisten standardien ja tietojen analyysimenetelmien käyttöön ottamiseksi

— tietojen keräämisen ja jäsenvaltioiden poliisiviranomaisten välisen tietojenvaihdon oikeudellisia, operatiivisia, taloudellisia ja teknisiä näkökohtia koskeva toteutettavuustutkimus;

b) EU:n lainvalvontaviranomaisten tietokantojen yhdenmukaistamista tai integrointia koskevat toteutettavuustutkimukset;

c) rikostilastojen ja rikollisuuden indikaattoreiden laatimista koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan kehittäminen Eurostatin tekemä työ huomioon ottaen;

d) rikollisuutta ja uhreja koskevien kansallisten tilastojen yhdenmukaistaminen.

B. *ERITYISHANKKEET JA TÄYDENTÄVÄT TOIMENPITEET (RAHOITUS JOPA 100 PROSENTTIA)*

Erityishankkeet ja täydentävät toimenpiteet eroavat tavanomaisista hankkeista sisällöltään ja siten, että niiden rahoitusosuus voi olla jopa 100 prosenttia.

Vuoden 2004 erityishankkeille voidaan myöntää enintään 1 447 000 euron ja täydentäviin toimenpiteisiin enintään 723 500 euron suuruinen avustus. Näihin luokkiin kuuluviin hankkeisiin ei saa sisältyä välillisiä kustannuksia, ja hankkeen yleisestä koordinoinnista, organisoinnista ja hallinnoinnista aiheutuvia kuluja voidaan hyväksyä enintään viisi prosenttia kaikista tukikelpoisista kustannuksista.

Soveltamisala

Komission vuodelle 2004 määrittelemät erityishankkeet ja täydentävät toimenpiteet liittyvät tämän ehdotuspyynnön luvussa III määriteltyihin aiheisiin ja erityisesti seuraavassa esitettäviin aiheisiin.

Toteuttamiskelpoiset hanketyypit voivat olla mitä tahansa kohdassa II.1 kuvatun mukaisia hankkeita, jollei toisin ilmoiteta.

1. ERITYISHANKKEET

Jotta toimelle voidaan myöntää erityishankkeen tukea, sen osallistujien tulee olla vähintään 7 maasta (8:sta hankkeen vetäjä mukaan luettuna), jotka ovat jäsenvaltioita tai EU:hun liittyviä maita; rahoitus kattaa ainoastaan ulkoiset kulut (majoitus, matkat), valmistelukulut, toimen läpiviemisen ja toimesta tehdyt päätelmät. Hakijan tulee selvittää, miksi toimea ei voida rahoittaa muista lähteistä.

Erityishankkeina voidaan rahoittaa seuraavia toimia ja aloja:

— operaatiot poliisiyhteistyön alalla

— yhteiset tullivalvontatoimet

— Euroregions-alueiden poliisi- ja oikeusviranomaisten yhteistyöhankkeet

— rikollisten profiilin analyysitekniikoiden kehittäminen

— teknisen poliisitutkinnan käytännön yhteistyön kehittäminen

— vertaileva tutkimus jäsenvaltioiden ja ehdokasmaiden vastuusta oikeudenkäynnistä luovuttaessa, syytteistä vapautettaessa tai oikeudellisen virheen yhteydessä. Tutkimus kattaa kaikki jäsenvaltiot ja EU:hun liittyvät valtiot.

2. TÄYDENTÄVÄT TOIMENPITEET

Vuonna 2004 voidaan rahoittaa seuraavanlaisia toimenpiteitä:

a) luvun VI mukaisten aiempien vuosien ohjelmien puitteissa saatujen tulosten optimointi;

b) tuki sellaisten parhaita käytäntöjä esittelevien asiakirjojen kääntämiselle, jotka perustuvat parhaiden käytäntöjen tai niiden vaikutusta mittaavien tilastojen arviointiin;

c) jossakin jäsenvaltiossa sovellettavia yhteistyömenettelyjä ja -käytäntöjä esittelevän käsikirjan muokkaaminen toisen jäsenvaltion ja/tai EU:hun liittyvän maan tarpeisiin; ennen avustuksen myöntämistä tarkistetaan käsikirjan laatu;

d) tutkimus ihmiskaupan ehkäisemisen alan verkostoista, tietokannoista, verkkosivuista ja rakenteista, jotta tunnistetaan niiden kohderyhmät, täydentävyys, päällekkäisyydet ja käytännön sovellukset.

IV. OHJELMAN PAINOPISTEET VUONNA 2004

Edellä mainittuja erityisaiheita koskevat ehdotukset saavat lisäpisteitä, kun:

— niihin liittyy ja ne edistävät yhteistyötä uusien jäsenmaiden kanssa näiden unioniin liittymisen ja yhteisön säännöstön täytäntöönpanon helpottamiseksi

— ne vahvistavat osaltaan Euroopan unionin vakautta ja turvallisuutta (ja rikollisuuden torjuntaa), erityisesti seuraavat:

  — ehdotukset, jotka vastaavat kansainvälisiin haasteisiin järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin alalla (mukaan luettuna terrorismin rahoitus)

  — ehdotukset käytännön koulutustoimista

  — EU:n lainsäädännöllisten välineiden täytäntöönpanoon suoraan liittyvät ehdotukset.

V. EHDOTUSTEN ARVIOINTIPERUSTEET

1. HAKEMUKSEN HYVÄKSYMISPERUSTEET JA -EDELLYTYKSET

Avustushakemus voidaan hyväksyä, jos se noudattaa seuraavia perusteita:

— hanke liittyy johonkin Agis-ohjelman erityistavoitteeseen

— hankkeessa on mukana vähintään kolme yhteistyökumppania (hakija ja kaksi kumppania), jotka toimivat kolmessa eri jäsenvaltioissa (tai kahdessa jäsenvaltiossa ja yhdessä EU:hun liittyvässä maassa) – hakemus on laadittu komissiosta saatavalle sähköiselle avustushakemuslomakkeelle (muita lomakkeita ei hyväksytä), ja kaikki lomakkeen kohdat on täytetty

— hakemus täyttää muodolliset vaatimukset, ja siihen on liitetty kaikki luvussa VII esitetyt liitteet

— hakemus sisältää euromääräisen talousarvion, jonka tulot ja menot ovat tasapainossa, ja yhteisöltä haetun rahoituksen osuus hankkeen kokonaiskustannuksista on enintään 70 prosenttia; oma osuus on vähintään 30 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista (hakijan oma rahoitusosuus, yhteistyökumppanien ja muiden sponsorien osuus, tulot) lukuun ottamatta erityishankkeita ja täydentäviä toimenpiteitä;

— ja täyttää seuraavat edellytykset:

— hankkeen enimmäiskesto on kaksi vuotta

— hanke ei saa olla päättynyt, ja sen on alettava 1. päivän heinäkuuta 2004 ja 31. päivän joulukuuta 2004 välisenä aikana (lukuun ottamatta tullihankkeita, jotka voivat alkaa 1. toukokuuta 2004).

2. HYLKÄÄMISPERUSTEET

Ehdotuspyyntöön ei saa osallistua hakija, joka

— on konkurssissa tai selvitystilassa taikka on keskeyttänyt liiketoimintansa tai jolle on vahvistettu akordi tai jota koskeva konkurssi- tai akordihakemus tai hakemus yhtiön purkamiseksi on vireillä tai joka on muun vastaavan kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin määräyksiin perustuvan menettelyn alainen

— on tuomittu ammattinsa harjoittamiseen liittyvästä rikkomuksesta lainvoimaisella tuomiolla

— on syyllistynyt ammattiaan harjoittaessaan vakavaan virheeseen, jonka hankintaviranomainen voi näyttää toteen

— on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten sosiaalimaksujen suorittamisen maassa, johon se on sijoittautunut, tai hankintaviranomaisen maassa taikka maassa, jossa hankinta toteutetaan

— on tuomittu lainvoimaisella päätöksellä petoksesta, korruptiosta, rikollisjärjestöön osallistumisesta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja

— on osallistunut johonkin toiseen yhteisöjen talousarviosta rahoitettavaan hankintamenettelyyn tai avustuksen myöntämismenettelyyn ja jonka on mainittuun menettelyyn osallistuessaan todettu rikkoneen sopimusvelvoitteitaan

— on jäävi

— on syyllistynyt vaadittujen tietojen vääristelyyn tai ei ole toimittanut tietoja.

3. VALINTAPERUSTEET

Ehdotuksia arvioidaan seuraavin perustein:

— hakijan operatiivinen ja ammatillinen kyky toteuttaa ehdotettu hanke, mukaan luettuina todisteet hakijan ja sen yhteistyökumppaneiden hankkeen toteuttamiseen tarvittavasta osaamisesta sekä tiedonsaantimahdollisuuksista ja tarvittavista yhteyksistä muihin osallistujiin

— hakijan vakavaraisuus.

Jotta ehdotus tutkittaisiin yksityiskohtaisesti, sen on täytettävä edellä mainitut valintaperusteet.

4. MYÖNTÄMISPERUSTEET

Arviointikomitea arvioi ehdotuksia seuraavin perustein:

— yhdenmukaisuus ohjelman tavoitteiden kanssa (A)

— hankkeen eurooppalainen ulottuvuus sekä EU:hun liittyvien maiden ja ehdokasmaiden osallistuminen (B)

— yhteensopivuus EU:n yleisiä ja rikosoikeudellisia kysymyksiä koskevaan oikeudelliseen yhteistyöhön liittyvien poliittisten painopistealueiden puitteissa suoritettujen tai toteutettavaksi suunniteltujen toimien kanssa (C)

— yhteensopivuus muiden aiemmin toteutettujen, käynnissä olevien tai tulevien toimien kanssa (D)

— järjestäjän kyky toteuttaa hanke (E)

— hankkeen ansiot suunnittelussa, järjestämisessä, esittelyssä ja odotetuissa tuloksissa (F)

— haettavan tuen määrä ja sen suhde odotettuihin tuloksiin (G)

— välittömät tulokset ja keskipitkän aikavälin vaikutukset (H).

Ehdotukset asetetaan paremmuusjärjestykseen niille annettujen pisteiden perusteella. Jäljempänä olevassa taulukossa esitetään eri perusteiden nojalla annettavien pisteiden enimmäismäärä.

Peruste	Pisteiden enimmäismäärä
A	5
B	15
C	10
D	5
E	15
F	35
G	5
H	10

Lisäksi voidaan myöntää luvun IV perusteella 5 etusijapistettä.

VI. RAHOITUKSEN ALUSTAVA JAKAUTUMINEN VUODEN 2004 BUDJETISTA

Rahoitusohje Agis-ohjelman toteuttamista varten kautena 2003–2007 on 65 miljoonaa euroa. Ehdotetut määrärahat vuodelle 2004 ovat 15 270 000 euroa, josta 14 470 000 euroa on tarkoitettu hankeavustuksiin, 400 000 euroa toiminta-avustuksiin ja 400 000 arviointiin.

Hanketyyppi	Alustava enimmäismäärä
Hankkeet, joiden enimmäisrahoitus 70 %	12 299 500
Erityishankkeet	1 447 000
Täydentävät toimenpiteet	723 500
YHTEENSÄ	14 470 000

VII. KÄYTÄNNÖN OHJEITA HAKEMUKSEN ESITTÄMISELLE

Hakemukseen on sisällytettävä hakulomake ja talousarviolomake, jotka ovat saatavilla verkossa osoitteessa:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/jai/prog_en.htm

Hakijan on täytettävä lomakkeessa osoitetut kohdat ja lähetettävä se takaisin levykkeellä tai CD-ROM-levykkeellä ja kolmena paperikopiona.

Hakemuksia, jotka on esitetty muunnellulla lomakkeella tai aiemmin käytetyllä lomakkeella, ei hyväksytä. Asiakirjoja ei saa täyttää käsin.

1. VAADITTAVAT ASIAKIRJAT

Seuraavat asiakirjat on toimitettava kolmena kappaleena:

— hakemuslomake täytettynä ja sellaisen henkilön allekirjoittamana, jolla on oikeus tehdä sitoumuksia hakijaorganisaation puolesta – hakija voi myös toimittaa hakemuksensa käännöksen toiselle kielelle

— hankkeen toteuttamisaikataulu

— päivätty ja allekirjoitettu, hankkeen talousarviota koskevalle vakiolomakkeelle laadittu alustava talousarvio, jossa jaotellaan yksityiskohtaisesti odotetut menot ja tulot (talousarviolomake on saatavilla komission Internet-sivuilla)

— yhteistyökumppaneiden vakuutukset, joiden vakiolomake löytyy JAI-AGIS-sivuilta verkosta.

Seuraavat asiakirjat on toimitettava yhtenä kappaleena:

— päivätty ja pankin leimaama ja allekirjoittama tilitietolomake

— viimeisin yrityksen tai yhtymän tilinpäätös (ei vaadita viranomaisilta eikä julkisilta laitoksilta)

— ulkopuolisen tilintarkastajan lausunto, jos avustushakemus on yli 300 000 euroa.

Samoin on toimitettava valtiosta riippumattoman järjestön toimintaa varten:

— hakijajärjestön vuotta 2004 koskeva vuosittainen toimintasuunnitelma, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti toteutettaviksi suunnitellut toimet

— kuvaus järjestön vuosina 2001 ja 2002 suorittamista toimista

— organisaatiokaavio ja työntekijöiden tehtävien kuvaus sekä toimien suorittamisesta vastaavien henkilöiden ansioluettelot

— todisteet oikeudellisesta asemasta sekä järjestön säännöt

— alustava talousarvio vuodelle 2004, jossa jaotellaan yksityiskohtaisesti järjestön odotetut menot ja tulot.

Samoin on teimitettavia yliopiston tai yliopistolaitoksen toimintaa varten todisteet yliopiston sitoutumisesta rahoitukseen.

Hakijat voivat vapaasti liittää muitakin asiaankuuluviksi katsomiaan asiakirjoja hakemuksensa tueksi.

2. MÄÄRÄAIKA HAKEMUSTEN JÄTTÄMISELLE

Hakemukset toimitetaan suljetussa kirjekuoressa kirjattuna kirjeenä, lähettipalvelun välityksellä tai henkilökohtaisesti (hakemuksen tuojalle annetaan päivätty ja allekirjoitettu vastaanottokuitti) seuraavaan osoitteeseen:

Postiosoite

Euroopan komissio
Oikeus- ja sisäasioiden pääosasto
yksikkö B5 – EU:sta tehdyn sopimuksen VI osaston ohjelmien hallinnointi (sopimus Euroopan unionista)
AGIS 2004 – ehdotuspyyntö
Toimisto LX 46, 3/159
B-1049 Bruxelles/Brussel

Osoite henkilökohtaisesti toimitettaessa

Euroopan komissio
Oikeus- ja sisäasioiden pääosasto
AGIS 2004 – ehdotuspyyntö
Toimisto LX 46, 3/159
Service du courrier central
Rue de Genève 1
B-1140 Bruxelles-Evere

Hakemuksiin sovelletaan seuraavia määräaikoja:

— kirjattu kirje on postitettava viimeistään 13. helmikuuta 2004, mistä postileimaa pidetään osoituksena

— henkilökohtaisesti tai valtuutetun edustajan tai yksityisen kuriiripalvelun välityksellä toimitettujen hakemusten on oltava perillä viimeistään 13. helmikuuta 2004 kello 15.00 Keski-Euroopan aikaa. Hakemuksen vastaanottaneelta virkamieheltä on saatava päivätty ja allekirjoitettu vastaanottokuitti.

Edellä mainittujen määräaikojen jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

3. VASTAANOTTOTODISTUS

Euroopan komissio lähettää ehdotukset vastaanotettuaan kaikille hakijoille vastaanottotodistuksen, josta käy ilmi, onko hakemus toimitettu määräajassa, ja hakemuksen viitenumero.

VIII. **LISÄTIETOJA**

Hakijoita kehotetaan tutustumaan AGIS-ohjelman oppaaseen, joka löytyy seuraavasta osoitteesta:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/jai/prog_fr.htm

Hakijat voivat esittää kysymyksiä sähköpostitse tai faksilla seuraavaan osoitteeseen, jolloin kysymykseen tulee liittää selkeästi ehdotuspyynnön viitetiedot:

Sähköpostiosoite: JAI-AGIS@cec.eu.int
Faksi (32-2) 299 82 15

Euroopan komissio edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, ja se pyrkii kaikessa toiminnassaan poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä (Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 2 ja 3 artikla). Tässä yhteydessä erityisesti naisia kannustetaan joko laatimaan hakemuksia tai osallistumaan niiden laatimiseen. Selvitys- ja tutkimushankkeiden osalta komissio haluaa kiinnittää hakijoiden huomiota siihen, että kaikkia käytettäviä tilastoja on järjestelmällisesti tarkasteltava sukupuolen perusteella tapahtuvan jaottelun kannalta ja toiminnan mahdollisesti erilaisia vaikutuksia miehiin ja naisiin on analysoitava silloinkin, kun pintapuolisesti voitaisiin ajatella, ettei vaikutuseroja ole.

1. HAKEMUSTEN KÄSITTELY

Komissio voi pyytää hakijalta lisätietoja milloin tahansa ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Jos vastauksia ei toimiteta määräajassa, hakemus voidaan hylätä. Hakijoiden on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että ne voidaan tavoittaa lyhyellä varoitusajalla hakuprosessin päättymiseen saakka. Komission yhteydenotto ei tarkoita tai viittaa siihen, että komissio olisi hyväksynyt hakemuksen alustavasti.

Arviointikomitea pyrkii saattamaan työnsä päätökseen huhtikuun 2004 loppuun mennessä. Se kuulee tämän jälkeen hanketta koskevan päätöksen nojalla perustettua jäsenvaltioiden edustajista koostuvaa komiteaa.

Komissio päättää alustavasti hakemusten hyväksymisestä ja kaikille hakijoille ilmoitetaan kirjallisesti niiden hakemusta koskevasta päätöksestä viimeistään 30. kesäkuuta 2004.

Valintatuloksia koskevia alustavia tietoja ei voida antaa hakijoille ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

Päätökset Euroopan unioniin vuonna 2004 liittyvien maiden järjestöjen hankkeista ja hankkeista, joihin osallistuu kyseisiä maita osallistuvia jäsenvaltioita koskevan määrällisen perusteen täyttymiseksi, ovat lopullisia kyseisten maiden liityttyä EU:hun.

Tähän ohjelmaan liittyvän avustussopimuksen edunsaajat saavat 60 % avustuksesta ennakkomaksuna, kun kummatkin osapuolet ovat allekirjoittaneet avustussopimuksen. Avustuksen loppuosan tarkka määrä lasketaan hankkeen päätyttyä edunsaajan toimittamien tositteiden perusteella.

2. TIETOJEN JULKAISEMINEN JÄLKIKÄTEEN

Kaikki varainhoitovuoden aikana myönnetyt avustukset on julkaistava Euroopan yhteisöjen www-sivustolla ensimmäisen vuosipuoliskon aikana sen varainhoitovuoden päättymisen jälkeen, jonka puitteissa avustukset myönnettiin. Tiedot voidaan julkaista myös muulla sopivalla tavalla, esimerkiksi *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Edunsaajan suostumuksella julkaistaan

a) edunsaajan nimi ja osoite,

b) avustuksen tarkoitus,

c) myönnetty määrä ja rahoitusosuus toiminnasta tai hyväksytystä työohjelmasta.

Euroopan komissio voi poiketa tästä velvoitteesta, mikäli tietojen paljastaminen voi vaarantaa edunsaajan turvallisuuden tai vahingoittaa tämän kaupallisia intressejä.

Kaikkien edunsaajien on näkyvästi mainittava yhteisön tuki.